

The Journal of Academic Social Science Studies

International Journal of Social Science

Volume 5 Issue 2, p. 215-226, April 2012

ORHAN VELİ'NİN İZİNDE BİR “GARİP” : MUZAFFER TAYYİP USLU

A “GROTESQUE” ON ORHAN VELİ'S STEP: MUZAFFER TAYYİP USLU

Arş. Gör. Seda ÖZBEK

Giresun Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü

Abstract

Orhan Veli Kanık, who constitutes an important part with Grotesque movement in New Turkish poetry, has influenced countless poets. One of them is Muzaffer Tayyip Uslu. Being from Zonguldak, poet closes his eyes to the life at twenties because of tuberculosis. In this article, Muzaffer Tayyip Uslu is attempted to be introduced with examples from his life, literary characteristics and poems.

Key Words: Muzaffer Tayyip Uslu, Orhan Veli Kanık, Grotesque movement, Poetry.

Öz

Yeni Türk şiirinde Garip akımı ile önemli bir yer teşkil eden Orhan Veli Kanık pek çok şairi etkilemiştir. Bu şairlerden biri Muzaffer Tayyip Uslu'dur. Zonguldaklı olan şair henüz yirmili yaşlarında verem sebebiyle hayata gözlerini yumar. Muzaffer Tayyip Uslu'nun *Şimdilik* adlı tek şiir kitabı incelendiğinde Orhan Veli Kanık'tan etkilendiği bariz bir şekilde görülecektir. Hakkında fazla bir çalışma olmayan Uslu, unutulmaya yüz tutmuş bir Garip şairi olarak değerlendirilebilir. Bu yazıda yaşamı, edebi kişiliği ve şiirlerinden örneklerle Muzaffer Tayyip Uslu tanıtılmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Muzaffer Tayyip Uslu, Orhan Veli Kanık, Garip akımı, Şiir.

Giriş:**Yaşamı:**

Cumhuriyet devri şairlerinden olan Muzaffer Tayyip Uslu 1922 yılında İstanbul'da doğar. Çocukluğunun dört beş yılını babasının polis komiserliği zamanında Mersin'de geçirir. İlk ve ortaokulu İstanbul'da okur, lise tahsilini Zonguldak Çelikel Lisesi'nde tamamlar (1943). İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe bölümüne yazıldıysa da yoksulluk ve hastalığı sebebiyle tahsiline devam edemez ve Zonguldak'a dönerek İş Mükellefiyeti'ne memur olarak girer. 3 Temmuz 1946 yılında henüz 24 yaşında iken veremden ölür.

18 yaşında zatürreeye tutulan, zatürreeyi atlatıp nekahet döneminde yoksulluk yüzünden iyi bakılmayan Muzaffer Tayyip ömrünün son altı yılını veremli olarak her gün ölebileceğini bilerek yaşar. Bununla birlikte ümidini kaybetmez. Çalıştığı müessese onu sanatoryuma göndermeyi vaat eder. Bu vaat yerine getirilirse hiç değilse birkaç sene daha yaşayabileceğine inanır. Oktay Rıfat'a 23 Şubat 1946 yılında yazdığı mektupta tedavi sürecinin sarpa sardığını anlatır. Sanatoryum masraflarının 900 lira tuttuğunu, çalıştığı kurumun hizmeti iki yılı geçmediği için ancak 200 lira yardım edebileceğini, geri kalan masrafları kendisinin tamamlaması gerektiğini tebliğ ettiklerini söyler ve ondan medet umar:

"Bu acayip, bu antika tebligat karşısında şaşırıp kaldım. Ne yapacağımı bilmiyorum. Oktay ağabey, işittiğime göre 'Yardım Sevenler' cemiyeti ve 'Kızılay' benim vaziyetimde bulunanlara yardım ediyormuş, acaba oradan bir şey yapılamaz mı? Yahut buraya tepeden inme bir şey yapmanın imkânı yok mu? Çok iyi biliyorum ki kuvvetli bir piston olsa böyle bir hadiseyle karşılaşmayacaktım. Senden kısa bir zaman içinde müspet veya menfi cevabını bildiren mektubunu bekliyorum."

Müspet yahut menfi yanıtın gelip gelmediği bilinmez ama Muzaffer Tayyip 700 lirayı bulamaz ve "yirminci yüzyılın/ eli ayağı bağlı/ zavallı şairi" dört ay sonra tedavi edilemeden hayata gözlerini yumar. Sıhhsiz yaşamında yardım eli uzatmayan devlet erkânı cenaze töreninde -tesadüfen- oradadır ve Zonguldak halkı bir şairin böylesi görkemli bir törenle uğurlanmasına şaşırır:

"O zamanın valisi evine bile gitmeye üşenen bir zâttı. O gelince bütün hükümet erkânı da cenazeye taşındı. Kömür İşletmesi'nin bandosu arkasında sayısı yirmiyi bulan çelenklerle muazzam bir kalabalığı gören Zonguldaklılar bir şairin ölümüne şaşılar, durdular."

"Şair ölmesine ölmüş ama cenazesi de bir parti reisi gibi kaldırılır mı imiş?" (Cumalı, 1956: 95)

Necati Cumalı'dan yaptığımız alıntının dışında Muzaffer Tayyip Uslu'nun vefatından sonra Orhan Veli Kanık, Behçet Necatigil, Sabahattin Eyüpoğlu, Salah Birsal, Muzaffer Sosyal gibi isimler çeşitli süreli yayınlarda onun hakkında yazılar kaleme almıştır.

Edebî Kişiliği ve Eseri:

Muzaffer Tayyip Uslu şiirlerini *Ocak* gazetesi (Zonguldak 1942), *Kara Elmas* (Zonguldak 1943-1946) *Varlık* (1941), *Değirmen* (1943), dergilerinde yayımlar. Uzun yaşamayacağını hisseden Muzaffer Tayyip, şiirlerini oldukça manidar bir isimle bir araya getirip yayımlar: **Şimdilik** (1945). *Şimdilik* bir netice değil başlangıçtır ve "şimdilik"tir.

Muzaffer Tayyip'in şiirlerinden başka *Kara Elmas* dergisi ve *Ocak* gazetesinde yayımlanan "Yârenlik", "Tenkide Dair", "Yirmi Yılda Türk Edebiyatı", "Son Çıkan Şiir

Kitapları”, “*Şiir ve Şiirde Primitif Anlayışa Dair*”, “*Halk Edebiyatımızdan Faydalanmanın Yolları*”, “*Şiirde İnsanı Aramak*” isimli denemeleri bulunmaktadır.

Muzaffer Tayyip Uslu hakkında yayımlanmış tek eser Necati Cumalı'nın kaleme aldığı *Muzaffer Tayyip Uslu* isimli yapıttır. Muzaffer Tayyip askerlik muayenesi için gittiği Ankara'da Necati Cumalı ile rastlantı sonucu tanışmış ve onunla dört beş saat süren bir sohbet ortamında bulunmuştur. Bu kısa süren arkadaşlığa rağmen Necati Cumalı büyük bir kadirşinaslık göstererek Uslu'nun vefatından sonra, şiirlerini, yazılarından seçmeleri, ölümünden önce ve sonra hakkında yazılanları bir araya getirerek 1956 yılında yayımlar. Cumalı'dan öğrendiğimize göre hastalığın pençesindeki Muzaffer Tayyip, bütün olumsuzluklara, bütün ümitsizliklere rağmen hayata sıkı sıkıya tutunma çabasındadır. Boş zamanlarında lisan çalışır, son üç dört ay içinde Fransızcasını, okuduğunu anlayacak kadar ilerletir. Amacı Fransızca şiirleri orijinalinden okumayabilmektir. Cumalı'ya yeni başladığı “*Eşrefoğlu Destanı*”¹ isimli şiirinden üç parça okur. Şiirlerinde hiç ölmeyecekmiş gibi konuşan Muzaffer Tayyip'in sohbet esnasında söylediği şu cümle Necati Cumalı'nın aklından çıkmaz:

“Şiirlerimin kusurlarını bilmiyor değilim. Uğraşabilsem çoğunu daha güzel söyleyebilirim. Ama bu ölüm korkusu yakamı bırakmıyor ki.. Her başladığım işi hemen bitirmek istiyorum.” (Cumalı, 1956: 83)

Şiir vadisinde Orhan Veli Kanık'ın öncüsü olduğu Garip Hareketi'ni² takip eden Muzaffer Tayyip şiir teorisinde de onun açtığı zorlu ve çetin yolda yürüyenlerden biridir:

“Eski şiirin yıkılması ve okuyucunun alışılmış şeylerden şüpheye davet edilmesi lâzımdı. Orhan Veli ve arkadaşları bunu yaptılar. Şimdi onlardan sonra gelenlere yeni hakikatler bulmak için çetin yolda yürümek düşüyor. Unutmayalım ki sanatkar orijinalitesini yapmak için her şeyi yeni baştan öğrenmek ve inşa etmek zorundadır.” (Cumalı, 1956: 57)

Muzaffer Tayyip Uslu şiirin tarifinin yapılmayacağını, yapılan tariflerin onun ancak bir cephesini aydınlayabileceğini belirttiikten sonra şiirin kelimelerle tasarruf etmek sanatı olduğunu söyler. Ona göre bir ressamın ilk endişesi tablosunu modele benzetmekten ziyade çizgilerin ve renklerin ahengini bulmaksa bir şairin de ilk endişesi güzel şeyler söylemekten ziyade güzel şekilde söylemektir ve halis şiir vezin ve kafiyenin hatta mânânın dışındadır. Teşbih, istiare gibi söz sanatlarına savaş açan Orhan Veli'nin cephesinde yer alan Uslu'ya göre sermayesi vezin, kafiye, teşbih, istiare gibi unsurlardan ibaret olan şiir tarzı artık iflâs etmiştir. Bunun sebebi değişen dünya, değişen hayat görüşü ve değişen ihtiyaçlardır. Şiir artık başka bir bedende arz-ı endâm eder:

“Başlangıçta fayda gözetilen teşbihte insanlar sonradan bir güzellik buldular ve teşbih için teşbih yapmaya kalkıştılar. O kadar ki teşbih asıl ödevini kaybetti. (...) Şiir bilmece halini aldı. Bir ressamın sevgilisinin portresini yaptığını farzedelim; kaşlarını kemana, kirpiklerini oka ve yanaklarını güle benzetsin. Ortaya çıkacak maskara şeyi siz tasavvur edin gayri. Teşbih için teşbih yapan şairin hali mahut ressam kadar içler acısıdır.”

¹ Necati Cumalı bütün çabalarına rağmen bu şiiri bulup yayımlayamadığını ifade eder.

² Bu konuda geniş bilgi için bk. Sazyek, Hakan, *Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi*, Akçağ Yay., Ankara, 2006.

(...) Medreseden gelen iskolastik zihniyete karşı tekke edebiyatının Epikürîyen'ci dünya görüşünün teşbihe ve mecazlara sığınacağı muhakkaktır. Fakat bilmem bugün ortada böyle bir sebep var mı? Niçin ağacı ağaç, bulutu bulut ve denizi deniz olarak seyretmeyelim? Niçin çiçek açmış canım erik ağacını ciğeri beş para etmez bir teşbih uğruna feda edelim?" (Cumalı, 1956: 56)

Muzaffer Tayyip'e göre hakiki şair "bulanık düşünceleri berraklaştıran hakikat arayıcısıdır." Şiirde aranan hakikat ise "insandır". "Başlarındaki fesi çıkarırken, kafalarının içinden şarkın küflenmiş düşüncelerini atamayan kimseler" yeni şiiri yadırgamıştır. Bu alışamayışın sebebi ise "her şeyden evvel şiiri gökte ararken yerde bulmanın verdiği şaşkınlık"tır. Şiirde insanı aramak çetin bir davadır ve bu davada Türk gencinin parolası "mürteci kafalı şovenlerin yaygaralarına ve terbiyesizce saldırmalarına kulak asmayarak sırf Türk edebiyatının selâmeti için insanı aramak.."tır. Yani hakiki şiir insandan mahrum olmayan şiirdir.

Şiirlerinden Örnekler:

Şiir öğretilerinde olduğu gibi pratikte de Orhan Veli Kanık'ın açtığı yoldan yürüyen Muzaffer Tayyip Uslu'nun şiirlerinde Orhan Veli tesirini kuvvetle hissederiz. Bu etkinin en bariz örneğini "Remzi Bey'e Şiirler" başlıklı manzumede görmek mümkündür.

Muzaffer Tayyip'in Remzi Bey'i, Orhan Veli'nin Süleyman Efendi'siyle akrabadır. Süleyman Efendi gibi Remzi Bey de kendi kabuğunda varlığını sürdürür. Bir kalemde memur olan Remzi Bey, "mekanik" bir hayatta adeta bir "makine" gibi yaşar. Yaşam galesinin esiri olmuş milyonlarca insandan biridir o.

Remzi Bey'e Şiirler

- Soysal'a-

I

Nasıl yaşamışsın Remzi Bey

Nasıl yaşamışsın sen

Bugüne kadar böyle

İnsanlardan habersiz.

Oturup bir masa başına

Kaydederek

Falanca evrağın

Nereden gelip

Nereye gittiğini

Hiç de mi canın sıkılmadı

Hiç de mi gözüne ilişmedi deniz

Bunca zamandan beri

Hayret Remzi Bey

Hayret doğrusu

Hayret...

Şairin şaşkınlıkla karşıladığı ve üstüne basa basa “hayret ettiği” bu yaşam tarzı, Remzi Bey için hayatın ta kendisidir. Hayat dediğin günlük, sıradan işleri yapmaktan ibarettir. Falanca evrağın filanca yere gidişini kaydederken canı bir an olsun sıkılmaz. Devletin hizmetini yapmakla yükümlü olan Remzi Bey’in penceresinden gözüken deniz bile ilişmez gözüne. Muzaffer Tayyip’in “nasıl yaşamışsın/hayret doğrusu” serzenişi karşısında kendini müdafaa mecburiyeti hisseder:

II

Remzi Bey diyor ki bana
İyi ki bir kelime öğrenmişsin
Söylenip duruyorsun ikide bir
Yaşamak, yaşamak
Fakat yaşamak dediğin nedir
Ben de diyorum ki Remzi Bey’e
Gülerekten
Sigara içmek aziz dostum

Muzaffer Tayyip Uslu’nun “sigara içmek”le eş değer gördüğü, ilk bakışta gereksiz görünen bu benzetme hayatının her anını öleceğini bile geçiren bir verem hastası için pek çok şey ifade eder. Yaşamak, tekdüze yapılan bir eylem değildir. Yaşamak, canlılığı “hatasıyla sevabıyla” sürdürmektir. İnsanın bazen birini sevebilmesi, yaşama tutunabilmesi için sigarasını sigarasından yakması yeterli olabilir ve yine akşam karanlığında eve dönerken “uğurlar olsun” demesidir daha önce işitilmemiş bir sesin:

III

İşte böyle Remzi Bey
Sen ne söylersen söyle
Ben seviyorum insanları
Bana benziyor hepsi
Mesela sokakta birisi
Sigarasını yakıyor sigaramdan
Durup bakıyor arkamdan
Saatlerce
Kimbilir kime benzetmiş beni
Ve akşam karanlığında
Dönerken evime
Uğurlar olsun diyor bir ses
Eyvallah diyorum hemşerim

Yaşam sevincini aşk ile harmanlayan Muzaffer Tayyip'in lügatinde aşk saklanacak değil ifşâ edilecek bir duygudur. Orhan Veli *Dedikodu* adlı şiirinde "Yüksekkaldırımda güpegündüz Eleni'yi öptüğünü" "geç bunları, anam babam, geç / geç bunları bir kalem / bilirim ben ne yaptığımı" diyerek inkâr ederken Muzaffer Tayyip "Evodaksiya'yı öptüğünü" hem de "Zeyrek yokuşunda" öptüğünü itiraf eder:

Evadoksiya

İnkâr etmiyorum ki
 Öpmesine öptüm Evadoksiya'yı
 Hem de Zeyrek yokuşunda öptüm
 Sinemaya da götürdüm
 Fakat ben o zaman
 Deli gibi seviyordum onu
 Sanırsam, o da beni seviyordu
 Sevmese ıslık çalar mıydı?
 Saat ondan sonra
 Çabuk gel diye

Orhan Veli *Cânân* isimli şiirinde "Cânân ki Degüstasyon'a gelmez/ Balıkpazarı'na hiç gelmez" diyerek sevgilisinin vurdumduymazlığına hayıflanırken Muzaffer Tayyip *Balıkpazarı* adlı şiirinde başını belaya sokmaktan korkarak Balıkpazarı'na uğramamayı kendine tembihler:

Balıkpazarı

Geçme Muzaffer geçme Balıkpazarı'ndan
 Bu yaz akşamı böyle
 Koltuğunda bir okka ekmekle
 Geçme Muzaffer geçme Balıkpazarı'ndan
 Eski günler gelir aklına
 Eski günler
 Oturup ağlarsın sonra,
 Ağlarsın,
 Geçme Muzaffer geçme Balıkpazarı'ndan
 Başını derde sokarsın
 Karışmam

Orhan Veli'nin şiirlerine sirayet eden ve Garip akımının en bariz özelliğinden olan "şiirde nükte" anlayışını Uslu'nun şiirlerinde de görürüz:

Esmer

Ne zaman aklıma gelse
 İstanbul'daki sevgilim
 Hep aynı şarkıyı söylerim
 Bu berbat sesimle
 "Aman esmer
 Canım esmer
 Civan esmer"
 Oysaki sarışındır
 İstanbul'daki sevgilim
 Esmer değil

Şiirlerinde aşk temasına sıkça yer veren şair "sarışınları" daha çok beğenir. İrfan Yalçın bir yazısında "bir gözü kör olan" Muzaffer Tayyip'in şiirlerindeki sevda dolu sözlerin eyleme dönüşemeyen bir düşüncenin yankıları olabileceğini ifade eder. Şair *Gramer Dersi* başlıklı şiirinde "sevda dolu bir cümle" yi gramer dersinde öğretir. Bu cümleden sonra nokta koymayı bilmek gerekir. Zira hayat sadece sevdadan ibaret değildir. Cümle bile olamayan açlık vardır, yoksulluk vardır ve sonrası önünde sonunda ölümdür. Gramer dersini iyi bilmek gerekir:

Gramer Dersi

"Sevmek" bir kelimedir
 "Sarı saçlı" dersem bir kız için
 Sıfat söylemiş olurum.
 "Ben sarı saçlı bir kız sevdim"
 Bir cümledir. Sevda dolu bir cümle
 Nokta koymalı, durmalı zira
 Zira "açlık" da bir kelime
 Cümleye gelmez sarı saçlı kız gibi
 Ah elbet dolaşırsa ölüm sık sık dilime
 "Öleceğim, ölüyorum, öldüm"
 Diyeceğim bir gün

Genç şair tüm insanlığa dil, din, mezhep, sınıf farkı gözetmeksizin büyük bir muhabbet beslemektedir. "Şiirler söylemek istiyorum size / Siz sevgili insan kardeşlerime" dediği *Arkadaşlık* isimli şiirinde yaşama sevgisini "insan sevgisi"ne bağlar. Tüm insanlık onun "kardeşidir". Sadece "şimdi"de yaşayan insanlara değil "geçmişte yaşamış" insanlara da teşekkür etmeyi boynunun borcu olarak bilir. Geçmişte yaşamış insanlar ilimleri, bilimleri fenleri ile kâinatın hizmetinde olmuşlardır. Uslu, onların icat ettiği basit bir tarak olmasa idi

her sabah saçlarını taramayacaktı. Yine kitaplara yazmasaydılar iki kere ikinin dört ettiğini Muzaffer Tayyip hiçbir zaman bilemeyecekti. Bir tarak, matematiksel hesaplar, odaya yapılmış bir pencere, bugünkü şartlarda çok basit birer detay olarak görünse de, insanoğlunun oğullarına bıraktığı hizmetin ürünleridir. Muzaffer Tayyip, geçmişte yaşamış insanları şükranla andığı gibi, çağdaşlarını da zikretmeyi unutmaz. Şair öldüğü vakit, onun cenazesi, insan kardeşlerinin omuzlarında taşınacaktır:

Arkadaşlık

II

Sevgili insan kardeşlerim
Size bütün kalbimle teşekkür ederim

Ellerinizin yardımıyla
Saçlarımı tarıyorum
Her sabah

Siz kitaplara yazmasaydınız
Ben nereden bilecektim
İki kere ikinin dört ettiğini

Ve gökyüzünü yatağımdan
Seyredebilir miydim böyle
Aklınıza gelmeseydi
Bu pencereyi açmak odama

Ah biliyorum
Biliyorum bir gün gelir de ölürsem
Omuzlarınızda gidecek cenazem
Size teşekkür ederim şimdiden

Şair "şimdiki/ yaşayan" insan kardeşlerine öğüt vermeyi de ihmal etmez. Bu dünyaya geliş amacımızın sadece yaşamak olduğunu, asla ve asla unutmamaları gerektiğini söyler. Dünyada her ne varsa her şeyiyle insanın mesut olabilmesi içindir. Deniz vardır, gökyüzü vardır saadetlerin kaynakları arasında. Gökyüzü yer yer gri olsa bile "ekseriya" mavidir. Ağaçlar, meyveleri hatta gölgeleri ile insanın bahtiyar olması için vardır. Tabiat tüm canlılığı ile insana yaşamayı hatırlatır ve sevdirebilir. Üstüne basa basa tekrarlar Muzaffer Tayyip: Ne olur ne olmaz "aklınızda bulunsun".

III

Bilmelisiniz ki insan kardeşlerim
 Deniz denilen bir şey vardır gökyüzünde
 Ve gökyüzü mavidir ekseriya
 Ne olur ne olmaz
 Aklınızda bulunsun
 Yalnız yaşamak için geldik bu dünyaya
 Başka hiçbir şey için değil
 Mesut olabilmemiz içindir
 Ne varsa bu dünyada
 Gökyüzünden tutun da
 Ağaçların meyvesine
 Hattâ gölgesine varıncaya kadar
 Ne varsa bu dünyada
 Mesut olabilmemiz içindir
 Aklınızda bulunsun

Yaşamaya bu denli tutkun olan şair bu güzelliklerin bir gün sona ereceğinin bilincindedir ve bu sonu –alışılmadık bir biçimde– insanlara hatırlatmaya çalışır. *Ölümler Konuşuyor* adlı üç bölümden oluşan 12 kıtalık şiirinde ölümler kendi aralarında konuşur. Ölüm sebeplerini birbirlerine anlatırlar. İlki veremden ölmüştür. Maddi sıkıntısı olmasaydı, tedavi olabilseydi belki ölmeyecekti. Biri Varşova önlerinde, cephede, tek bir kurşunla can vermiştir, biri çok basit bir sebepten “soğuk algınlığından” ölmüştür, bir diğeri ise Sultanahmet’te tramvay kazasında yaşamını yitirmiştir. En ilginç ölüm sebebi ise yirmi yaşında bir gencin “açlıktan ölmesidir”:

Ölümler Konuşuyor

I

“Ben veremden öldüm
 Belki ölmezdim
 Sıkıntım olmasaydı
 Paradan yana”

“Ben de cephede öldüm
 Süngü taktım
 Hücuma geçtim

Ve kâfi geldi tek bir kurşun

Veda etmek için hayata

Varşova önlerinde.”

“Ah ben bir hiç yüzünden öldüm

Bir gece açık kalmıştı üstüm

Soğuk aldım.

Önce yatağa düştüm

Sonra da toprağa.”

“Beni tramvay çiğnedi

Sultanahmet'te

Olur şey değil

Ben burada

Ellerim ve ayaklarım orada

Hâlâ inanamıyorum öldüğüme.”

“Beni doğururken ölmüş annem

Zaten, zayıf bir kadınmış zavallı

Ben de öldüm işte yirmi yaşında

Açlıktan ki o ayrı mesele”

Ölümler, ölüm sebeplerini anlattıktan sonra hayata/yaşama dair özlemlerini dile getirirler. Kimi dünyaya bir daha gelse, kendine çekidüzen vereceğini, akli başında bir insan olacağını söyler. Meyhanelere gitmek yerine, Pazar günleri karısıyla parklarda gezecektir. Kimi pişman olmaz öldüğüne. Onun nazarında her şey bitmiştir zira. Kimine göreyse mühim olan insanın yaşadığının farkında olmasıdır. Eli tutuyor, ayağı yürüyorsa insanın, gayrisi ehemmiyetsizdir. Bir sıkıntısı varsa şarkı söylemek meseleyi halledecektir.

III

“Ölümü düşünmemek de varmış

Bilmedik sağlığımızda

Elden ne gelir?

Yaşamaktasın

Elin tutar

Yürür ayağın

Sıkıntı mı bastı

Şarkı söyle efendim, şarkı

Hem ne güne duruyor sanki

Gökyüzü olsun

Deniz olsun

Ne güne duruyor?"

"Hiç de pişman değilim öldüğüme

Her şey bitmişti zira

Usanmıştım artık

Gökyüzünü seyretmekten

O kadar çok hâtıram vardı ki

Karıştırıyordum birbirine"

"Dünyaya bir daha gelirse

Aklı başında bir insan olacağım

Akşamları erken uyuyacağım

Ne işim var öyle meyhanelerde

Pazarları

Parklarda gezeceğim

Karımla"

Ölüm sırasında önlerde yer aldığını hisseden, veremin pençesinde olan Uslu, hiç çekinmeden hastalığını söyler. Ağzından kan gelirken bile güzel düşünmeyi elden bırakmamakta, dünyayı hâlâ güzel görebilmektedir. Bütün meselenin bir parça kandan ibaret olduğunu anlatır:

KAN

Önce öksürüverdim

Öksürüverdim hafiften,

Derken ağzımdan kan geldi

Bir ikindi üstü durup dururken

Meseleyi o saat anladım

Anladım ama, iş işten geçmiş ola

Şöyle bir etrafıma baktım,

Baktım ki yaşamak güzeldi hâlâ

Mesela gökyüzü

Maviydi alabildiğine

İnsanlar dalıp gitmişti

Kendi âlemine

Muzaffer Tayyip Uslu'nun şiirleri hiç şüphesiz bu kadarla sınırlı değildir. Gerek buraya aldığımız şiirler gerekse diğer şiirlerinde kullandığı "aşk, yaşama sevinci, yoksulluk, gurbet, harp, hastalık, ölüm" gibi temalar ve şiirlerinin şekil özellikleri Orhan Veli Kanık'ın izinden gittiğinin göstergesidir.

Sonuç:

Tek şiir kitabı "*Şimdilik*" ile dikkatleri üzerine çeken Muzaffer Tayyip Uslu için yaşasaydı Garip Hareketi'ni devam ettirecek güçlü bir şair olabilirdi, denebilir. Zira Orhan Veli de onun şairliğini beğenir ve şunları söyler:

"Son yıllarda Zonguldak üç büyük istidat yetiştirdi: Biri Rüştü Onur, biri Kemal Uluser, biri de Muzaffer Tayyip Uslu. Ne biçim kader. Üçü de arka arkaya öldüler.

Size onun 'Arkadaşlık' adlı şiirinden bir parça alacağım. Ama bu yetmez. Muzaffer Tayyip'in insan sesini duymak istiyorsanız 'Şimdilik' adlı kitabını mutlaka okuyun. Şiirimizin nasıl bir istidat kaybettiğini asıl o zaman anlayacaksınız

.Şiirler söylemek istiyorum size

En tatlı ümitler içinde

Göreceksiniz o kadar

Sıkıcı değildir

Benimle arkadaşlık"

Muzaffer Tayyip Uslu'nun şiirlerinin geneline baktığımızda bazı aksaklıklar, cılızlıklar göze çarpar. Yirmi dört yıla sığdırdığı yaşamında şiirlerinin temelini atmış, inşaatını bitirmiş fakat ince işçiliği ile uğraşmaya ömrü vefâ etmemiştir. Genç bir şairin şiir âleminde tutunabilme sevdası, sesini duyurma isteği ve bu isteğin kuru bir heves olmayışı –o dönemin şartlarında– takdire şâyândır.

KAYNAKÇA:

- Ahmet Necdet, Muzaffer Tayyip Unutuldu mu?, **Çağdaş Eleştiri**, Aralık 1984, s. 36-37
- KANIK, Orhan Veli, Muzaffer Tayyip Uslu, **Ülkü Dergisi**, sayı:115, 1 Temmuz 1946.
- KOÇ, Ali, (1984), İlgisiz Kalmış Zonguldaklı İki Ozanımız, **Çağdaş Eleştiri**, Aralık, s. 34-35
- Necati Cumalı, (1956) Muzaffer Tayyip Uslu Şiirleri, Yazıları, Kendisi İçin Yazılanlar, **Yeditepe Yay.**, İstanbul.
- SAZYEK, Hakan (2006) Cumhuriyet Dönemi Türk Şiirinde Garip Hareketi, **Akçağ Yay.**, Ankara, 2006.
- TUNCER Selahattin, Genç Ölen Bir Şair Daha Muzaffer Tayyip Uslu(1922-1946), **Türk Dili**, Yıl:16, c:16, Sayı:96, Mayıs-Haziran 2003, s.32-35
- USLU, Muzaffer Tayyip, (1945) Şimdilik, **A.R. İncealemdaroğlu Basımevi**, Zonguldak.
- YALÇIN İrfan, Muzaffer Tayyip ve Rüştü Onur, **Soyut**, Sayı:44, Şubat 1972, s. 68.